

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 120, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.— Mali oglasi po 30 cent. beseda, najmanj pa L 3.— Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20 I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

K predstojecim volitvam na Čehoslovaškem

Kot so naši čitatelji že obveščeni, se bodo vršile dne 15. novembra t. l. na Čehoslovaškem volitve v parlament. Volilni sistem čehoslovaški je zelo kompliciran. Prvi uspehi, ki se bodo sporočali brzojavno, bi mogli zavesti v krivde domneve zlasti zato, ker se bodo popolnoma podatki mogli sporočiti šele 8 dni po volitvah. Zato se nam zdi umestno, da podamo tu glavna načela, po katerih se vršijo te volitve.

Poslanska zbornica čehoslovaška šteje 300 članov, ki se izvolijo na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice po načelih proporcionalnega zastopstva. Volitve se vršijo v nedeljo. Glasovanje je obvezno. Na dan volitev in prejšnjega dne je strogo prepovedano prodajanje alkoholnih pijač. Volilci so vsi državljani brez razlike, ki so dosegli dobo 21 let. Voljeni morajo biti vsi državljani, ki so dosegli dobo vsaj 30 let. Državno ozemlje je razdeljeno v 22 okrožij, od katerih volijo Praga v dveh sekcijah 48 poslancev. So pa tudi manjša okrožja, ki volijo 6, 7, 8, 9 itd. poslancev.

Nekdanja dežela (češko kraljestvo) voli v 9 okrožjih 160 poslancev, Moravska v 5 okrožjih 70 poslancev, Slovaška v 7 okrožjih 61 in avtonomna Podkarpatska Rusija 9 poslancev. Torej skupno 300.

Volitve se vršijo potom kandidatnih list. Da je lista veljavna, mora biti podpisana od 100 volilcev iz določenega okrožja. Vsebovati mora največ toliko kandidatov, kolikor poslancev je izvoliti v določenem okrožju. Kandidat mora biti postavljen samo na eno listo in mora izjaviti s svojim podpisom, da sprejema kandidaturu.

Dva dni pred volitvami dobi volilec volilno legitimacijo z vsemi kandidatnimi listami, ki kompetirajo v določenem volilnem okrožju. Listine se tiskajo in razdeljujejo uradnim putem. Poedine stranke plačajo polovico stroškov za tisk in razdeljevanje. Da se ne bi predlagale liste strank, ki v resnici ne obstojijo, je bilo določeno, da kandidati in podpisanci list, ki ne izvolijo na vsem ozemlju republike vsaj enega poslanca, morajo plačati vse stroške tiska in razdeljevanja svojih list, in to v vseh okrožjih, kjer so bile predložene.

Volitve se vršijo v določenih prostorih od 8 ure zjutraj dalje. Na enem volišču ne sme glasovati nad 1000 volilcev. Po formalnostih overitja volilne legitimacije položi volilec glasovnico kandidatne liste, za katero se je odločil, v kuverto ter jo pred komisijo spusti v žaro, dočim druge glasovnice, ki jih je odklonil, spusti v drugo žaro. Na glasovnici se ne sme izbrisati nobeno ime niti ne spremeniti vrsta kandidatov.

Uspehi volitev na poedinih voliščih z določenimi zapisniki, podpisanimi od članov lokalnih volilnih komisij in zaupnikov posameznih strank, ki so v boju, se dopošljejo okrožnim volilnim komisij, ki drugi dan po volitvah seštevajo veljavne glasove vsake stranke. Vкупно število glasov v okrožju se razdeli s številom mandatov, prisojenih okrožju. Tako dobljeno število tvori količnik (kvocijent). Vsaki stranki se prisodi toliko mandatov, kolikor količnik je količnik vsebovan v številu vseh oddanih glasov. Mandati se prisodijo po redu na kandidatni listi. Jasno pa je, da se pri tem prvem razdeljevanju ne prisodijo vsi mandati. Kaka stranka more dobiti v enem volilnem okrožju več mandatov, v drugem pa nobenega, če na pr. število glasov, oddanih za njeno listo, ni doseglo določenega količnika. Zato se 8 dni po prvem skrutinju vrši drugi pri centralni volilni komisiji. K temu drugemu skrutinju so dopuščene samo tiste stranke, ki so dobile pri prvem razdeljevanju mandatov vsaj en mandat. Ostanki glasov vsega ozemlja republike se seštevajo ter se dobljeno število razdeli s količnikom, ki tvori aritmetično sredino količnikov poedinih volilnih okrožij. Rezultat te delitve označa število mandatov, ki se imajo prisoditi na drugem skrutinju. Vsaka stranka dobi toliko mandatov, kolikor količnik je ta kvocijent vsebovan v številu ostankov njenih glasov.

Pa tudi na drugem skrutinju se ne prisodijo še vsi mandati in vrši se tretji. Praktično je ta skrutinja le malo pomembna, ker je še malo mandatov, ki se imajo prisoditi. V teoriji pa je kompliciran v novem volilnem zakonu po dejstvu, ker se predložijo tudi mešane liste (s kandidati različnih narodnosti in posebej še komunističnimi). Za ta skrutinjo predložijo udeležene stranke nove liste kandidatov izmed tistih, ki so dobili največ glasov za onimi, ki so bili izvoljeni na prvem skrutinju.

Kakor razvidno, sloni čehoslovaški volilni sistem na absolutni pravičnosti napram manjšinam, toliko narodnim, kolikor političnim. V praktičnem pogledu je bolj pravičen napram manjšinam, nego napram večini sami. Med narodnimi manjšinami ni volilni boj tako oster. Stranke manjšin se bolj nagibljuje k združevanju, dočim se čehoslovaške stranke množijo, zlasti pred volitvami. Program velikih strank se na sploh odobrava, ali poslanskih mest ni toliko, da bi zadostovala vsem ambicijam. Od tod tendenca za ustanavljanje novih strank v zgolj volilne namene. Malo število glasov, ki jih take liste morejo dobiti, so na sploh izgubljeni za čehoslovaško večino.

Italija in Jugoslavija prejeli mandat za poravnavo grško-bolgarskega spora?

Odhod zavezniških vojaških atašeev na grško-bolgarsko mejo — Odmevi spora v jugoslovenski zbornici

BEograd, 27. (Izv.) Kakor se doznava, so se med Italijo in Jugoslavijo vršila pogajanja za skupen nastop v grško-bolgarskem sporu. Ni izključeno, da bo Italiji in Jugoslaviji poverjen mandat za poravnavo tega spora.

Danes je posejil dr. Ninčiča grški poslanik v Beogradu ter mu obrazložil grško stališče v obmejnem sporu.

Na jutrišnji seji bo zunanji minister dr. Ninčič odgovarjal na interpelacijo demokratskega poslanca Grge Arangelovića glede grško-bolgarskih obmejnih dogodkov.

Na podlagi navodil Sveta Društva narodov so angleški, francoski in italijanski vojaški atašee prejeli od svojih vlad nalog, da odidejo na grško-bolgarsko mejo v svrhu proučevanja položaja. Obiskali bodo grške in bolgarske obmejne čete in mesto Petrič, ki so ga Grki baje močno poškodovali. Francoski vojaški atašee je odšel že danes na mejo. Angleški in italijanski atašee pa odideta tekotom jutrišnjega dne.

PARIZ, 27. Ob 6. zvečer se je pričelo izredno zasedanje Sveta Društva narodov v ministrstvu za zunanje zadeve v svrhu ureditve grško-bolgarskega obmejne incidenta. Seji so med drugimi prisostvovali Chamberlain, Briand, Scialoja in Hymans. Seji predseduje Briand.

Po proučitvi položaja na grško-bolgarski meji je Svet naslovil na grško in bolgarsko vlado ta-le poziv: Zastopniki imenovanih dveh držav se pozivajo, da sporočijo Svetu Društva narodov v teku 24 ur, ako je bolgarska in grška vlada izdala svojim četam povelje, da se umaknejo za državne meje, nadalje da sporočijo Svetu v teku 60 ur, ako so čete v resnici izvršile umik in ako so bile vse čete obveščene, da morajo ustaviti sleherne sovražnosti. Zastopniki navedenih dveh vlad se pozivajo, da predajo svojim vladam čimprej ta navodila v izvršitev.

ATENE, 27. Romunski poslanik Rascano je imel včeraj dopoldne razgovor z ministrskim predsednikom Pangalosom in generalnim ravnateljem v zunanjem ministrstvu. Poslanik je v imenu svoje vlade in na prošnjo bolgarske vlade predlagal, naj se ustavi prodiranje grških čet na bolgarsko ozemlje, da se prepreči nevarnost no-

vih incidentov in nadaljnjih zapletljajev. Poslanik je sicer priznal z ozirom na stalno provokacijo po komitih, čijih prave voditelje bo ugotovilo Društvo narodov, opravičenost grškega prestopka, vendar pa je pozval grško vlado, naj da nov dokaz za svoje miroljubne namerne.

V svojem odgovoru je izjavil grški ministrski predsednik, da je Grčija pristala na to, da se vsa zadeva izroči Društvu narodov s pogojem, da se bo bolgarsko ozemlje šele takrat izpraznilo, ko se bodo Bolgari umaknili z grških postojank, ki jih imajo zasedene. Grška vlada pa je, prožeta želje, pridružiti se vsaki iniciativi, katere cilj je mir, vendar sprejela romunski predlog pod nastopnimi, skupno določenimi pogoji:

1.) Jutri ob 4. uri popoldne odideta en bolgarski in en grški generalstabsni častnik v Demir-Kapu, da pokažejo grškim obmejnimi stražam postojanke, katere morajo zasedati. 2.) Nato morajo grške čete, ki so na bolgarskem ozemlju nasproti Jule, prijeti svoj umik ter ga čimprej končati. Za časa tega umika grških čet jim bolgarske čete ne bodo sledile, dokler ne bodo grške čete zopet prekorale mejo.

Grki izpraznjujejo zasedeno bolgarsko ozemlje

ATENE, 27. Grške čete so danes v soglasju s sklepi Sveta Društva narodov pričele izpraznjevati bolgarske obmejne kraje.

Cankov o obmejnih dogodkih

Ukinjenje obsednega stanja na Bolgarskem

SOFIJA, 27. Ministrski predsednik je izjavil novinarjem: Bolgarska vlada in javnost sta globoko prepričani, da bo Svet Društva narodov rešil bolgarsko-grški spor na način, ki bo v interesu splošnega mira in prestiža Društva narodov. Raditega bo razsodba brezdvomno svetovne važnosti. Predsednik je poudarjal, da ne pada na Bolgarijo nikakva odgovornost za obmejne dogodke. Omenjajoč odpravo obsednega stanja, ki se je izvršila včeraj, je ministrski predsednik Cankov izjavil, da se vlada nada, da se bodo ekstremistični elementi prepričali o brezplovnosti svojih dosedanjih metod in da jih bodo v lastnem interesu spremenili.

le potrebam obrambe svobodnega sindikata ter se postavila nad vsako malenkostno strankarsko politiko.

Glasiilo unitarcev «Giustizia» se je takoj zavzelo za to misel in v tem smislu se je izrekel tudi maksimalistični «Avanti». Iz tega sklepa «Risorgimento», da mislijo socialistične stranke skleniti vrste svojih organizacij na podlagi socialističnega in sindikalnega sporazuma.

Mussolinijev proglas na fašiste

povodom tretje obletnice pohoda na Rim

RIM, 27. Ministrski predsednik in vodja fašizma je izdal povodom tretje obletnice pohoda na Rim proglas na fašiste vse Italije, v katerem ugotavlja, da je fašizem v treh letih svojega vladanja skrbno delal na spopolnitvi fašistovske revolucije, ki da jo bo v bližnji bodočnosti izvedel do konca. V tem proglasu opozarja tudi Mussolini fašiste, da ne smejo pozabiti, da so tri poglavne rimske čednosti pokornost, razumnost in vztrajnost, in da je fašizem s pohodom na Rim vzel v svoje roke usodo vsega prebivalstva Italije. In proglas končuje:

«Črne srajce! Visoko zastave, galjardete, plamene! Za boje od včeraj in za boje od jutri, in sami — če treba — proti vsem!»

Zasledovanje Kačakov ob albanski meji

Neznana usoda odvedenih ohridskih veljakov

BEograd, 27. (Izv.) O usodi odvedene ga ohridske okrožnega načelnika Milana Blažića, prote Dragutina Miloševića in šoferja ni do sedaj v Ohridu še nič znanega. Na zasledovanje kačaskih roparjev je bilo odposlano nekaj oficirjev in več oddelkov orožnikov. Zasledovanje vodi general Tomić.

BEograd, 27. (Izv.) Zasledovanje roparske tolpe, ki je odvedla dva ohridska veljaka, je trajalo celo noč in cel dan. Orožniki so preiskovali vse vasi ob albanski meji, a brez uspeha.

Seja Narodne skupščine

BEograd, 27. (Izv.) Seja Narodne skupščine je bila danes slabo obiskana. Poslanec SLS Kremžar je govoril proti narčni invalidskega zakona. Razprava se nadaljuje jutri dopoldne.

St. Radić pride jutri zopet v Beograd

BEograd, 27. (Izv.) Stjepan Radić pride v Beograd v četrtek zjutraj. Z njegovim prihodom v Beograd se zopet pričena vprašanje njegovega vstopa v vlado.

Ostavka francoske vlade

Ministri odklonili Caillauxove finančne načrte

PARIZ, 27. Danes ob 9. uri predpoldne je Painlevé otvoril sejo ministrskega sveta. Caillaux je nadaljeval pojasnjevanje svojih načrtov za finančno sanacijo. K besedi so se oglašili nekateri ministri in so se izrazili jako nepovoljno glede Caillauxovih načrtov. Obenem so nastopili za ostavko celokupne vlade.

Danes predpoldne je prispeval v Pariz Herriot in se delj časa razgovarjal s Painlevéjem.

PARIZ, 27. Listi pravijo, da se bo danes rešila ministrska kriza. Glasom zanesljivih informacij po Painlevé tekom današnjega dne predloži ostavko celokupne vlade. Politični krogi menijo, da se mora kriza rešiti brez odlašanja, tako da se bo mogla nova vlada predstaviti že v četrtek ob otvoritvi zbornice in senata. Predsednik republike Doumergue bo najbrž poveril Painlevéju sestavo nove vlade. Poleg Painlevéja se omenja tudi Briandovo in Herriotovo ime.

PARIZ, 27. Ministrski predsednik Painlevé se je podal ob 14. uri k predsedniku republike in mu predložil ostavko vlade.

PARIZ, 27. Painlevé je baje povabil Herriota, da vstopi v novo vlado. Herriot se ni še izjavil v tem oziru in si je pridržal svobodo, da prouči položaj.

Izpremembe v nemški vladi

BERLIN, 27. Hindenburg je sprejel ostavko treh ministrov in naprosil vlado, da ostane na svojem mestu. Finančno ministrstvo je bilo poverjeno Lutherju, notranje ministrstvo vojnomu ministru in ministrstvo za narodno gospodarstvo prometnemu ministru. S tem je kriza rešena od sklicanja zbornice.

Občinske volitve v Berlinu

BERLIN, 27. Po dosedaj ugotovljenih izidih pri občinskih volitvah v Berlinu bo razmerje strank nastopno: Socialni demokrati 74 mandatov (dosedaj 46 socialnih demokratov in 44 bivših neodvisnih socialistov), nemško nacionalna ljudska stranka 47 (dosedaj 42), komunisti 42 (20), demokratska stranka 21 (17), gospodarska stranka 9 (12), centum 7 (8), intrantski socialni demokrati 3 (1), nemška

DNEVNE VESTI

Obletnica pohoda na Rim

Danes proslavljajo v Trstu in drugod po Italiji fašisti obletnico pohoda na Rim, ki se je začel, kakor znano, dne 28. oktobra l. 1922. ter se končal z zmago fašizma, ki je prevzel vlado Italije ter jo drži od tedaj trdno v svojih rokah. Letos je torej tretja obletnica omenjenega dogodka.

Za letošnje proslavo pohoda na Rim so se pripravljali fašisti v razpoloženju nekega posebnega zmagoslavlja, ki jim ga vli-vajo razni politični dogodki tekočega leta: popolna zmaga farinaccizma, t. j. skrajnih smernic v fašizmu samem, v državni upravi pofašistenje oblastev in uradov, v zakonodajni napoved novih «revolucionarnih» zakonov o preuredbi države, vsaj relativna zmaga v nedavni bitki za liro, in kar smatra ves fašizem za svoj največji uspeh, razpad Aventina, ki je sedaj že gotovo dejstvo.

Kakor lani, tako se opaža tudi letos stremljenje fašizma, da bi pretvoril proslavo pohoda na Rim v nekaj uvod k državnemu prazniku zmage, ki se vrši dne 4. novembra. Od tod prizadevanje, da se pritegnejo k proslavi obletnice fašistovskega pohoda vsa ona društva, ki utelešujejo spomin na zadnje vojno, n. pr. organizacije vdov in sirot, vojnih pohablencev, arditov, prostovoljcev itd. Medtem ko je bilo nate-telo to stremljenje fašizma lani na nepremagljive ovire, kaže vse, da letos ne bo nikakih težkoč. Kakor je še vsem v živem spominu, je izvršila lansko leto na današnji dan sovražno demonstracijo proti fašizmu velika organizacija bivših borcev, katere je izdala svojim članom ukaz, da se ne smejo udeležiti slavnostnih sprevedov dne 28. oktobra, ker da je praznik bivših borcev 4. novembra, t. j. obletnica zmage. Posledica te demonstracije so bili znani kravavi spopadi med fašisti in bivšimi borci v Rimu in po nekaterih drugih mestih Italije pri obhodu na dan obletnice zmage, spopadi, ki so trajno utrili sovraštvo med fašisti in vojnimi veterani ter ga napravili nepopravljivo. Letos taka demonstracija ne bo mogoča, ker je bilo vodstvo omenjene organizacije razpuščeno in imenovan na njegovo mesto direktorij treh komisarijev.

Dnevi koncem oktobra in začetkom novembra pa so tudi brez ozira na epizodo fašistovskega pohoda zgodovinski važni in pomembni, ker padajo v to dobo zaključni dogodki zadnje svetovne vojne, s katerimi se začnjenja... nova doba tudi v zgodovini nas Jugoslovancev v Italiji. Tudi za nas so torej to dnevi obletnic. O tem pa kaj več v jutrišnji številki. . . .

Proslave v Trstu se začnejo danes predpoldne ob 8. uri z mašo zadušnico za padle fašiste, in sicer v cerkvi Marije Pomočnice (pri starem sv. Antonu). Ob 10.30 se bo vršila izročitev zastave 1. kohorti legije

svobodomiselná stranka 3 (1), nemška socialistična stranka 3 (1).

Masaryk odlukuje Beograd in Kragujevac
BEOGRAD, 27. Povodom čehoslovaškega državnega praznika dne 28. oktobra t. l. odlukuje predsednik čehoslovaške republike dr. T. G. Masaryk mesto Beograd in Kragujevac s čehoslovaškim vojnim križem v znak priznanja zaslug in hrabrosti, ki sta jih izkazali ti dve mesti med svetovno vojno.

Občinske volitve v Varaždinu

ZAGREB, 27. Iz Varaždina javljajo: V nedeljo 25. t. m. so bile občinske volitve, ki so v glavnem potekle mirno in brez vsakega večjega zanimanja. Značilno je, da so se varaždinski meščani udeležili volitev v zelo pičlem številu, dočim so okolišanski seljaki zelo pritisnili ter računano svojo udeležbo na 80 do 90 odstot. Od 3000 volilnih upravičencev je volilo 1986. Prejeli so: samostojni demokrati 337 glasov in 5 mandatov; radikalni 182 glasov in 2 mandata; radičevci 618 glasov in 9 mandatov; frankovci in druge skupine 826 glasov in 11 mandatov; Davidovičevi demokrati 102 glasova in 2 mandata.

Noblova nagrada za literaturo

PARIZ, 26. Noblova nagrada za literaturo za leto 1925. je bila podeljena norveški pisateljici Sigrid Undset radi njene trilogije «Kristina Lavransdatter».

Revolucija v Nikaragui

Spopad z vladnimi četami — 11 mrtvih in 13 ranjenih

LONDON, 27. Agenciji Reuter poročajo iz Manague (prestoje republike Nikaragua), da je bivši predsednik in načelnik konservativne stranke Clomorre zasedel mesto in se polastil trdnjave Laloma. Trdnjavska posadka se ni upirala, temveč se je pridružila upornikom.

Spricho te akcije je konservativna stranka pozvala predsednika republike, da od-slovi liberalne ministre.

Uporniki so vkorakali v Managuo po sr-ditem boju z vladnimi četami. V vsem je bilo 11 mrtvih in 13 ranjenih. Verjetno je, da se bo predsednik republike uklonil konservativcem in odpustil liberalne ministre v svrhu preprečenja nadaljnjega pre-livanja krvi.

DNEVNE VESTI

Sv. Just. Popoldne ob 2.30 bo parada milice na trgu Unitá; s trga krene tudi spre-vod po mestu. Ob 5. uri se bo vršilo slav-nostno zborovanje v gledališču Rossetti.

Matteottijev proces

Glasom zadnjih poročil iz Rima je sedaj baje gotovo, da bo mogla obtožbena sek-cija izreči svojo razsodbo glede zaključkov preiskave najkasneje do 15. novembra, ta-ko da bi bilo istotako sedaj že gotovo, da se začnejo obravnave pred rimsko poroto kmalu po novem letu.

Branitelji obtožencev kakor tudi zastop-nik civilne stranke so predložili obtožbeni sekciji svoje spomenice. Civilno stranko (vdovo Matteottijevo) zastopa unitarski poslanec in odvetnik Modigliani. Njegova spomenica, ki jo je predložil v pondeljek, obsega nad sto strani pisanih na stroj. Tudi obrambene spomenice, ki so jih predložili odvetniki Romualdi, Angelucci in Russo, branitelji Rossija, Filippellija in Marinellija, so zelo obširne ter obsegajo vsaka nad 50 strani pisanih na stroj.

Predvideva se, da se proti razsodbi ob-tožbene sekcije ne bo pritožila nobena stranka, tako da se bo mogla takoj po razsodbi razpisati obravnava.

Vodstvo italijanskega novinarskega združenja ra-puščeno

Prefekt rimske pokrajine je izdal dekret, s katerim se razpušča vodstvo italijan-skega novinarskega združenja s sedežem v Rimu, kakor tudi upravni svet blagajne v podporo novinarjev, ki si jo je ustanovilo rečeno združenje. Posle vodstva združenja bo opravljala trojica novinarjev, ki jih je prefekt že imenoval. Vodstvo omenjene dobrodelne naprave je poverjeno svetniku računskega dvora Aleksandru Lupinacci.

Prefekt utemeljuje svoj dekret s hudimi navzkrižji, ki da so že dolgo ovirala uspešno poslovanje vodstva kakor tudi bla-gajne. Ta navzkrižja so imela svoj izvor v dejstvu, da sindikat fašistovskega tiska ni hotel priznati starega, sedaj razpušče-nega združenja kakor poklicanega zastop-nika italijanskega tiska. To pa zato, ker je to združenje — kakor so trdili novi-narji fašistovske smeri — nasprotno na-rodni stvari; ali, kakor je točnejše brzo-javil generalni tajnik fašistovske stranke Farinacci: ker je bilo vodstvo protifašis-tovsko in masonsko.

Tako je silni val, ki sedaj preplavlja dr-žavno in javno življenje Italije, zagnil tudi staro mogočno združenje italijanskega perijodičnega tiska.

Sovjetski narodni komisar Litvinov o položaju

Narodni komisar Litvinov, ki v času od-sotnosti ministra za vnanje stvari Čičerina vodi vnanjo sovjetsko politiko, je povabil k sebi zastopnike inozemskih listov in br-

